

Избрахме новите евродепутати: резултати от изборите и поуки за Европа

Публикуван на: 14-06-2009

Източник: [Портал Европа](#)

Вече са ясни резултатите от изборите за нови членове на Европейския парламент. 43,23 процента от нас, европейските граждани, упражниха правото си на глас и така беше определено кои точно ще са тези 736 членове на ЕП и от кои партии ще бъдат. Какво беше характерно за вота в различните държави – членки на ЕС, и най-важното – какви са поуките за Европа от резултатите от тези избори? Това е темата на днешната рубрика „Взаимодействаме с Европейския парламент“ на Радио България, Европейския институт, Портал ЕВРОПА и Центъра за модернизиране на политики .

Четиридневният маратон за избор на депутати в Европейския парламент завърши с победа на десните. Втора е Партията на европейските социалисти, а на трето място е Алиансът на либерали те и демократи те за Европа (АЛДЕ). Диана Чепишева проследи за БНР реакциите в изборната нощ в Брюксел на лидерите на формациите. С торта и шампанско отпразнува победата си ЕНП. Тя запазва позицията си на най-голяма политическа група в ЕП – 264 мандата. Председателят на групата на ЕНП Жозеф Доул не скри радостта си: „Това беше една прекрасна вечер – каза той . – Искам да изразя благодарността си на всички избиратели, които ни гласуваха своето доверие и на многото жени и мъже, които работиха за нас. Аз съм много доволен от резултатите. ЕНП спечели с голяма преднина, а социалистите позагубиха тази вечер“;

Председателят на Партията на европейските социалисти в ЕП Мартин Шулц призна, че е горчиво разочарован от резултатите на левицата, която вместо досегашните 217 ще има 161 места: „Това със сигурност е една много тъжна вечер за социалдемократията в Европа – посочи той. – Много сме разочаровани, защото се надявахме на по-добър резултат. За съжаление в някои страни социалдемократическите партии изгубиха заради вътрешнополитическите ситуации.“;

АЛДЕ остават третата политическа сила в новия парламент, а лидерът им Греъм Уотсън заяви: „Групата на либерал-демократите ще влезе в новия парламент с почти същия брой депутати, като в предишния. Това означава, че би трябвало да продължим да балансираме между лявото и дясното и да останем силата, която определя изхода от повечето гласувания. И да останем солидна проевропейска сила в центъра на парламента.“;

В страната, ротационен председател на ЕС – Чехия, дясната партия „Граждански демократи“; начело с бившия премиер Мирек Тополанек ще има най-много места в

Избрахме новите евродепутати: резултати от изборите и поуки за Европа

Европейския парламент. Опозиционните социалдемократи (CSSD) се наредиха на второ място по подкрепа. Евгения Йотова коментира за БНР от Прага: „В Европейския парламент няма да влязат новите партии, заложили на антиевропейската карта и срещу Договора от Лисабон. Друга разделителна линия в кампанията за изборите беше въвеждането на еврото в Чехия, за което все още няма дата. Повечето от партиите застанаха категорично зад чешката крона.“

Поглед и към страната, която от 1 юли ще поеме ротационното председателство на ЕС – Швеция. Там социалдемократите печелят близо 25 процента, следвани от консерваторите с 18,5 процента. В Швеция всички големи партии намалиха електоралния си потенциал за сметка на малките, една от които е Партията на пиратите, която спечели едно място в Европарламента, съобщи от Стокхолм за БНР Таня Стоилова: „Пиратската партия бе основана през 2006 г. – уточни тя. – Бори се за узаконяване на обмена на файлове в Интернет, както и за защита на частния живот на потребителите му. Неотдавна в Швеция бе приет закон, който дава право на властите да подслушват и записват всеки телефонен разговор и да следят интернет-пощата на обикновените граждани. Критикувайки остро закона, Пиратската партия прави аналог с начините на подслушване и контрол на тоталитарните общества от времето на „студената война“. За успеха ѝ допринесе и скандалният съдебен процес срещу четирима служители на шведския „ThePirateBay“, които бяха осъдени на една година затвор. Нейните привърженици се утроиха заброени дни. „Пиратите“ са и против приемането на Лисабонския договор, който според тях, би увеличил липсата на демокрация в Съюза.“

Франция. Изборите там бяха белязани от рекордно ниска активност – 60 на сто от избирателите не отидоха до урните. От Париж за БНР предаде Юлия Талева: „С победа на дясното мнозинство и значително, но раздробено ляво поле френското представителство в новия ЕП ще бъде разнородно. Десницата, която завоюва около 28 на сто от гласовете, отдава победата си на успеха на френското председателство на ЕС по думите на премиера Франсоа Фийон. За социалистите резултатът от едва 16,8 процента е сътресение. Нямаме извинение, заяви техният говорител“.

Сега към Румъния. Разменяйки си „удари под кръста“, съуправляващите в коалиция социалдемократи спечелиха 11 мандата, а демократ-либералите – 10. Вотът на румънците привнесе колорит в ЕП с избора на 29-годишната красавица Елена Бъсеску, наричана „Парис Хилтън на Карпатите“, известна с фотографските си сесии за модни списания и страстта си към нощните заведения. Още от кореспонденцията за БНР на Георги Василски: „В Брюксел от 33 души влиза като единствен независим кандидат дъщерята на президента Елена Бъсеску. Представител пък на върналите се в парламентарния живот националисти е бизнесменът Джеордже Бекали (Джиджи) – собственик на футболния клуб „Стяуа“, който пък беше пуснат от следствения арест специално за изборите. 10 процента на изборите постигна и Съюзът на унгарците, което се приема от тях като голям успех.“

В Гърция убедително спечелиха социалистите от ПАСОК, която е в опозиция. Следизборната обстановка обобщи кореспондентът на БНР Катя Пеева: „Дори и социолозите в Гърция

Избрахме новите евродепутати: резултати от изборите и поуки за Европа

останаха изненадани от над 4-процентната разлика, с която води социалистическата ПАСОК. Според коментарите причините са във високата безработица, ниските приходи, високите данъци, пенсиите, неуредиците, здравната и осигурителна система и не на последно място безкрайните скандали за корупция сред висшия ешелон на властта. Победата на социалистическата партия ПАСОК е едно сериозно предупреждение към управляващата консервативна „Нова демокрация”.

Какво беше ключовото послание, което гражданите на ЕС излъчиха на изборите? Радио България се обърна за коментар към Пьотр Качински, политически анализатор в Центъра за европейски политически изследвания, влиятелна неправителствена организация с офис в Брюксел.

„Ясното послание, което дойде от гласоподавателите, беше, че европейската интеграция е важна за тях – каза той.– Избирателната активност, която наистина беше по-ниска отколкото на предходните избори, беше все пак доста по-висока от очакваното. В някои страни подкрепата за европейската интеграция беше толкова значителна, че там отчетоха най-високата избирателна активност изобщо. И това се отнася за страни като Дания и Швеция, Естония и Латвия. Така че не можем да разглеждаме намалялата избирателна активност еднозначно. От друга страна, главното политическо послание на изборите беше ясно изразена подкрепа за партиите, групирани в Европейската народна партия, т. е. групата на консерваторите, както и сериозен “жълт картон”, образно казано, за социалистическите и социалдемократическите партии в цяла Европа. Другият голям победител в тези избори са Зелените, въпреки че нямат нито един избран депутат от новите страни-членки.”

След като вече е ясно съотношението на силите в новия Европейски парламент, можем ли да очакваме, че той ще посрещне адекватно големите предизвикателства на Съюза – глобалната криза и Лисабонската стратегия?

„Това е парламентът, който току-що избрахме. Той е най-добрият възможен – казва Пьотр Качински. – Не е възможно обаче да кажем дали ще се справи с предизвикателствата. Въпросът е разполага ли той с инструменти да се справи с тях. Ясно е, че инструментите са ограничени и че можем да очакваме някои проблеми. Въпреки това аз мисля, че категоричното надмощие на десните партии в Европейския парламент, както и доминиращата роля на център-дясно партиите в Европейския съвет може да бъде само от полза, като улеснява значително процеса на вземане на решения.”

Имаме ли основание да очертаем съществени разлики и тип поведение на гласоподавателите в старите и в новите страни – членки на ЕС?

„Разбира се, има такива насоки. Много трудно е обаче да очертаем модел на гласуване, който е валиден за всички нови страни-членки или такъв, който е типичен за всички стари страни-членки. Една такава тенденция е, че нито един политик от зелена партия не беше избран от новите страни-членки. Ако се върнем на въпроса за избирателната активност, виждаме, че тя е най-висока в Латвия, Кипър и Малта, но в същото време е най-ниска пак на изток – в страни

Избрахме новите евродепутати: резултати от изборите и поуки за Европа

като Словакия и Литва. Така че, няма такова нещо като вододел Изток-Запад. Същото се отнася и за крайнодесните политици. Те са във възход както на Изток, така и на Запад. Радикалните десни обаче понесоха, макар и частично, поражение във Франция и в Полша, както и в Белгия, докато във Великобритания и Унгария получиха по-съществена подкрепа.”

Разговаряхме и с Мартин Клепетко, посланик на Чешката република в България. АФП предаде, че евроскептиците в Чехия се “провалиха убедително”. Как ще се отразят резултатите от евроизборите в Чехия върху развитието на въпроса с Лисабонския договор, очаква се президентът да го ратифицира?

“Малко ме изненадва коментарът, че евроскептиците са се провалили в Чехия – казва посланик Клепетко. – Не зная агенцията кого смята за евроскептик. Но всъщност, победи дясната Гражданска демократическа партия, която се смята, понякога за евроскептична. Всъщност, въпросът с Лисабонския договор е почти решен. Той бе приет от двете камари на Парламента. Очаква се само подписа на президента, а на него в никакъв случай няма да повлияе резултатът от евроизборите”.

Какви очаквания възлагат чехите на своите евродепутати?

“В Чехия доста се говори за това, че би трябвало евродепутатите да подкрепят всички свободи, които са дадени от евроустава – обяснява посланик Клепетко. – Да не се прекалява с централизма на Брюксел – това е темата, която, бих казал, е гореща. Няма дискусии за някакви национални интереси, доколкото разбрах в България този въпрос стои на дневен ред. Но при нас много по-голям акцент се слага на свободите и на непрекаляването с централизма.

Идва краят на чешкото председателствона ЕС. Кои, според Вас, бяха най-големите постижения на Чехия?

“Чешкото председателство имаше много трудна задача в самото начало на годината, когато се оказаха две големи кризи – едната с доставките на газ, а другата с Близкия изток – уточнява Мартин Клепетко. – За успех може да се смятат срещите на върха, които имахме в рамките на чешкото председателство. Най-голям интерес имаше към срещата на върха с участието на САЩ. Посещението на президента Обама в Прага беше голям успех на председателството, също така срещите с Русия, Канада, Китай. И още две инициативи, които бяха между най-важните приоритети на чешкото председателство – така нареченото Източно партньорство – среща на върха със страните от бившия Източен блок, и по плана за енергетиката – среща на върха по проекта за “Южен коридор”. Времето ще покаже кои от тях ще продължат да са на дневен ред при следващите председателства”.

Евроизбори 2009 вече са зад гърба ни и на дневен ред отново излиза въпросът с отхвърления от ирландците Лисабонски договор. Съгласно него Европейският парламент трябваше да получи повече правомощия. Каква е Вашата прогноза за съдбата на Лисабонския договор? Въпросът е към

Избрахме новите евродепутати: резултати от изборите и поуки за Европа

българския министър по европейските въпроси Гергана Паси.

„Спомнете си, че имаше няколко групи въпроси, заради които ирландските граждани отхвърлиха на всенародно допитване Лисабонския договор и те ще бъдат адресирани в специален документ на Съвета на външните министри – посочи г-жа Паси. – Извън институционалната подготовка, от ирландските национални власти зависи за кога ще бъде насрочен вторият референдум по Лисабонския договор. Положителното в случая е, че социологическите проучвания на място показват, макар и скромен, превес на привържениците на Лисабонския договор.“

В България най-много места – 5 от общо 17, спечели дясноцентристката опозиционна партия ГЕРБ. Но ако влезе в сила Лисабонският договор, страната ни ще има 18 депутати. По какъв механизъм ще стане назначаването на 18-ия евродепутат?

„В случай, че Лисабонският договор влезе в сила, това ще се полага на партията, която има най-голям неоползотворен вот, т. е. при разпределението на гласовете са останали най-много гласове, които не са се трансформирали в мандат – обясни Гергана Паси. – В случая такава е ситуацията при „Синята коалиция“ и допускам, че с влизането в сила на Лисабонския договор много е вероятно тя да се окаже с втори европейски депутат.“

А какво мислите вие за европейските избори, уважаеми слушатели? Не се колебайте да ни пишете или да ни се обадите по телефона. Ние ще се погрижим мнението ви да намери място в следващото предаване на тази рубрика. Тя се излъчва от Радио България по проекта „Взаимодействие с Европейския парламент“, изпълняван от Европейския институт с финансовата подкрепа на Генерална дирекция „Комуникация“ на Европейския парламент. Вашите въпроси, коментари и предложения са добре дошли в нашата редакция, както и на електронния адрес info@europe.bg. За повече подробности вижте уебсайта <http://parliament.europe.bg>.

Илиана Райчева, Даниела Константинова,
Елена Каркаланова